

Klasa 7 – Plastyka – 4 maja –poniedziałek

Temat: **Kanony przedstawiania człowieka w sztuce – rysunkowe studium postaci, oddanie proporcji ciała ludzkiego**

➤ Przeczytaj poniższe informacje.

1. Kanon przedstawiania postaci ludzkiej w sztuce starożytnego Egiptu

Przedstawianie postaci ludzkiej w sztuce egipskiej nigdy nie służyło osobistej ekspresji artystycznej. Sposób ukazania człowieka zależny był od kanonu i pozycji w hierarchii społecznej. Faraonów, bogów, najwyższych dostojników przedstawiano w pozycji hieratycznej, kroczących, stojących lub siedzących, czyli tak, jak ukazywali się oni publicznie. Ich ciało i twarz przedstawione były zawsze jako młode. Klasę urzędników ukazywano podobnie, ale nie obowiązywał tu nakaz przedstawiania postaci jako młodej. Prostych ludzi przedstawiano zazwyczaj podczas wykonywania pracy fizycznej.

W malarstwie i relifie kanon przedstawiania postaci ludzi polegał na ukazywaniu głowy z profilu, oka i ramion frontalnie, ze skrzyżnym torsem, ale widocznym pępkiem, nóg z profilu – z obydwoma stopami widocznymi od strony dużego palca. Kanon dotyczył też proporcji ciała ludzkiego. Postać rozrysowywana była na siatce kwadratów.

2. Kanony w sztuce starożytnej Grecji

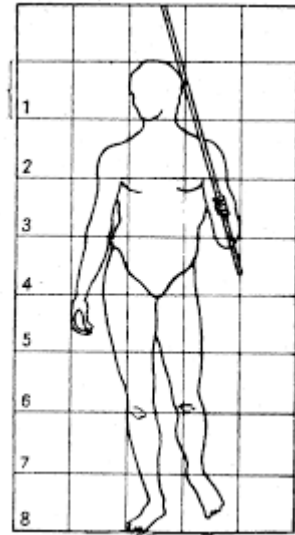
– kanon Polikleta

Poliklet (V w. p.n.e.) – tworząc brązowe posągi atletów, za podstawową jednostkę przyjął średnią szerokość palca u ręki mnożoną przez cztery, czyli szerokości dłoni. „Według kanonu Polikleta, operującego ciężkimi proporcjami, stopa ludzka powinna była wynosić $\frac{1}{6}$ długości ciała, głowa $\frac{1}{8}$. Postacie odtworzone według kanonu Polikleta odznaczają się masywną, atletyczną budową.

Doryforos – Polikleta

Zastosowana jest tutaj zasada kontrapostu, czyli przeciwwagi: ciężarów, mas, napięć, kierunków. Ciężar ciała spoczywa na prawej nodze, mocno przytwierdzonej do podłoża; lewa, lekko odsunięta do tyłu, pozostaje w spoczynku. Napięciu prawej nogi (dla równowagi) odpowiada lewa ręka, w której Doryforos dźwiga włócznię; prawa ręka jest swobodnie opuszczona wzdłuż tułowia. Lekkie wygięcie linii bioder równoważy nachylenie w przeciwnym kierunku linii ramion;

– kanon Lizypa, według którego wysokość człowieka ma 9 modułów, w tym głowa to 1/9 całości. Postaci Lizypa odznaczają się bardziej wysmukłą budową ciała niż u Polikleta,

– *Apoksyomenos*, rzymska kopia, Muzea Watykańskie, Rzym.

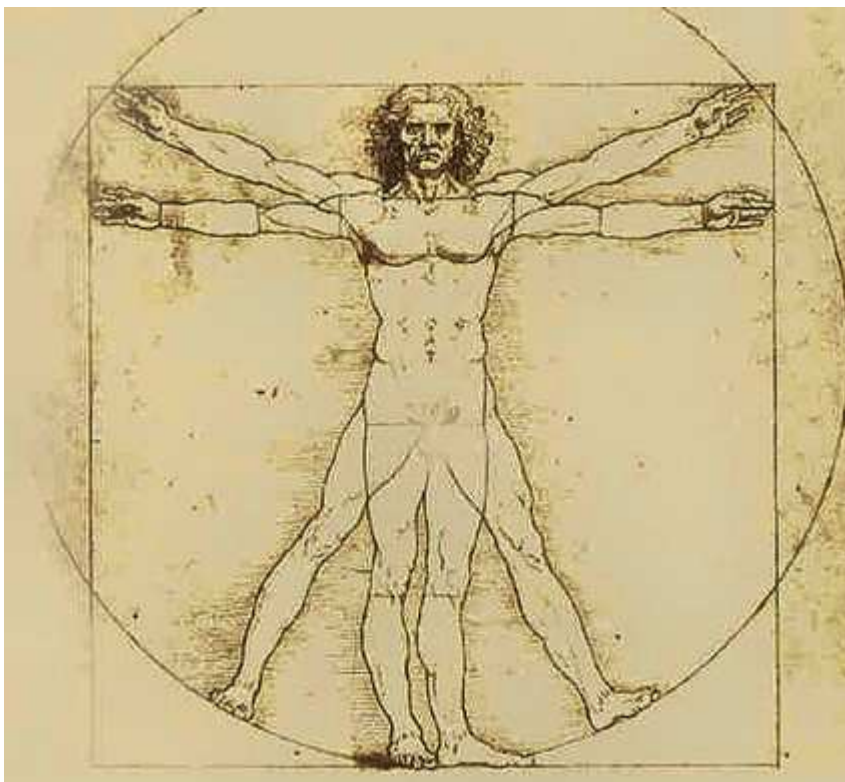
3. Kanon w starożytnym Rzymie

Rzymski inżynier, architekt, teoretyk architektury (*O architekturze ksiąg dziesięć*), konstruktor machin wojennych – Witruwiusz – jest autorem kanonu proporcji ludzkiego ciała, który według niego powinien być punktem odniesienia w projektowaniu budowli.

Człowiek witruwiański to sylwetka nagiego mężczyzny z rozłożonymi ramionami, wpisana w okrąg i kwadrat. Centralnym punktem sylwetki jest pępek. Rysunek człowieka witruwiańskiego na podstawie opisu wykonał Leonardo da Vinci.

– Leonardo da Vinci *Człowiek witruwiański*, 1490 (s. 59).

Według Witruwiusza, jeśli przyjąć za moduł wielkość głowy mierzoną od brody do nasady włosów, wysokość człowieka to 10 modułów.

Zadanie plastyczne:

Rysunkowe studium postaci

Poproś kogoś z członków Twojej rodziny o pozowanie w postawie kontrapostu. **Oczywiście model jest ubrany!**

Spróbuj narysować jego postać z zachowaniem proporcji i ułożenia ciała. W trakcie rysowania pomóż sobie mierzeniem za pomocą ołówka trzymanego w wyciągniętej ręce, przyjmując jako moduł np. wielkość głowy. Postarają się także zaznaczyć światło i cień na rysunku dowolną techniką – np. rozcierania miękkiego ołówka i gumowania.

Pomocna może być narysowana na kartce siatka, tak, jak to ma miejsce w części notatki dotyczącej kanonu przedstawienia człowieka w starożytnej Grecji.

Pracę wykonujemy na kartce formatu A-4 ołówkiem. Zdjęcie pracy należy przesłać do 11 maja.